

ISTANBUL *guide*

Mångmiljonstaden Istanbul länkar samman två världsdelar och förenar historiskt med modernt på ett imponerande sätt. Mängder med sevärdheter, shoppingmöjligheter, ett av världens bästa kök och en översvallande gästvänlighet möter i porten till Orienten.

TEXT OCH FOTO JOSEF FRIEDINGER

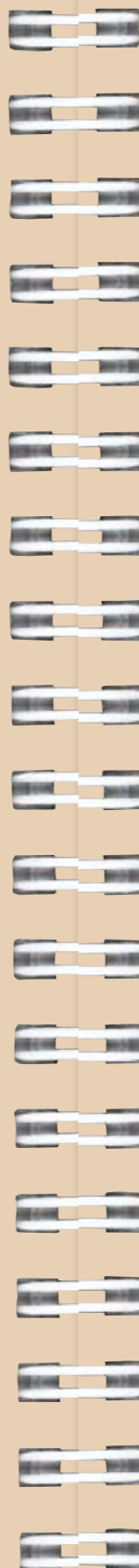
En klassisk vy över Istanbul – Blå moskén i skymningsljuset.

MINA 4 FAVORITER

Josef Friedinger

- **SULTANAHMET** Stadsdelen med de historiska kvarteren och dess sevärdheter.
- **STORA BASAREN** Labyrintliknande gångar med över 4 000 småbutiker och varor staplade upp till de välvda taken.
- **IMROZ** Kvarterstrog i stadsdelen Beyoglu med mycket god mat och hög stämning.
- **PERA PALAS ORIENT BAR** Hotellbaren med den bevarade atmosfären från tiden då gästerna hette Mata Hari och Ernest Hemingway.

Istanbul – på randen till Orienten

Gula taxibilar far fram som ilska gtingar och mustaschprydda karlar snurrar radband på kaféerna; det är hektiskt och avslappnat på en och samma gång. Istanbul är en promenadvänlig stad. Efter ett besök i det storslagna Topkapipalatset vandrar jag den korta sträckan upp till stadsdelen Sultanahmet och befinner mig mitt i det bysantinska Konstantinopels absoluta medelpunkt. Mästerverken Hagia Sofia och Blå Moskén imponerar med sin avancerade ingen-

jörskonst. Måsar cirklar kring minareterna och båtvisslorna trumpetar nedifrån Bosporen.

Följer man spårvagnsrälsen uppför gatan Divan Yolu hamnar man så småningom vid entrén till Stora Basaren. Där är trångt och vi sugns in i människomassan och följer strömmen genom ett gytter av gångar. Varorna väljer ut ur affärerna och är staplade ända upp till de välvda taken. Gediget hantverk samsas med krimskrams och tusentals

mattor. På andra sidan Galatabron klättrar jag uppför den branta backen till stadsdelen Beyoglu och finner ett hypermodernt Istanbul längs med paradstråket Istiklal Caddesi. Flashiga märkesbutiker och trendiga kaféer ligger på rad medan mysiga barer och kvarterskrogar döljer sig i sidogränderna.

Efter en vecka i Istanbul är jag förälskad i staden och det är ett stort nöje att få dela med mig av upplevelserna.

SE & GÖRA

TOPKAPIPALATSET. De osmanska sultanernas residens under 400 år är en av stadens främsta sevärdheter. På Seraljudden, den trädbeväxta kulle där Gyllene Hornet, Bosporen och Marmarasjön möts, ligger praktfulla palats och paviljonger utspridda över ett stort område. Anläggningarna med vackert kakelklädda salonger, fyllda med sultanernas och haremskvinnornas glittrande juveler och skatter, kan ägnas många timmar.

Saray içi, Sultanahmet
Tel +90 212 512 04 08

BLÅ MOSKÉN. Sultanahmet Camii, som den heter på turkiska, är en av världens mest berömda religiösa byggnader. Den uppfördes åren 1609–1616 och fick sitt namn efter det blå Iznikkaklet som pryder interiören.

Sultanahmet Square
Tel +90 212 518 13 19

HAGIA SOFIA. Byggs på 500-talet som världens i särklass största kyrka och blev ett monument över den bysantinska huvudstaden. På 1400-talet omvandlades den av osmanerna till moské och man byggde då ut med minareter, gravkamrar och fontäner. Några av de mönstrade mosaikta-ken inne i den magnifika byggnaden härrör från den ursprungliga utsmyckningen från 500-talet.

Sultanahmet Square
Tel +90 212 522 17 50

BASILIKACISTERNE. Strax intill de ovan nämnda sensationella byggnadsverken leder en stentrappa ner i underjorden och en alldeles speciell sevärdhet. Den enorma vattencisternen, även den från 500-talet, är ännu ett i raden av lysande exempel på den avancerade bysantinska ingenjörskonsten. Cisternens tak bärs upp av 336 ca åtta meter höga pelare, luften är fuktigt sval, vattnet droppar kluckande från taket och man vandrar runt på bryggor.

Yerebatan Road 13, Sultanahmet
Tel +90 212 522 12 59

TURKISKT BAD/HAMAM. Ett av stadens vackraste hamam ligger mellan Sultanahmet och Stora Basaren. Cemberlitas Hamami byggdes 1584 efter ritningar av den turkiske arkitekten Sinan, imperiets chefsarkitekt. Upplevelsen på varma marmorbänkar i de vackra ångande lokalerna känns närmast sakral, och efter handfast tvättning och skrubbing känner man sig som en ny människa.

Vezirhan Cad. 8, Cemberlitas
Tel +90 212 522 79 74

GALATATORNET. På andra sidan Galatabron, i backen upp mot stadsdelen Beyoglu, står tornet från vars balkong man har en vidunderlig utsikt över staden. Överblicken flätar samman de olika plat-

1800-talspalatset Dolma-bahce med ornamenterade portar ut mot Bosporen.

serna till en igenkännlig enhet. Solnedgången där uppför den branta backen från stadens otaliga moskéer blir en oförglömlig upplevelse.

JÄRNVÄGSMUSEET. Innanför järnvägsstationen Sirkecis vackra fasader finns ett järnvägsmuseum som med sina utställningsföremål förflyttar en tillbaka till Orientexpressens storhetstid.

Sirkeci Train Station
Tel +90 212 520 65 75

Topkapipalatset är en av stadens främsta sevärdheter.

Det berömda blå Iznikkaklet smyckar många fasader.

TA SIG RUNT

Sevärdheterna ligger inom hyggligt gångavstånd och Istanbul är en promenadvänlig stad. Tunnelbana, spårvagn, buss och båt är enkla alternativ och så förstås alla gula taxibilar som finns överallt dygnet runt. Turistinformationen vid Sultanahmetplatsen tillhandahåller gratisbrochyrer och tidtabeller.

AKBIL

Är en pollett som ger rabatt i Istanbul's lokaltrafik och kan laddas för ett visst antal resor. Den gäller på

POPULÄRA KRINGLOR

En av Istanbul's många gatuförsäljare frestar med *simit*, de frasiga kringlorna med sesamfrön på. *Simitmånglarna* är ett typiskt inslag i Istanbul's gatubild och de dyker upp precis överallt, mellan bilarna som stannar vid röd-ljuset eller utanför bussen som just ska avgå. Och storfräsarna säljer från egen vagn i gathörnet.

SPÅRVAGN

Det finns tre spårvagnslinjer i Istanbul och den mest an-

tunnelbana, buss, spårvagn och båt.

BUSS

Destination och nummer står på bussen och hållplatser. Linjerna går över hela storstadsområdet.

DOLMUS

Minibussar som trafikerar en fast rutt har destinationens skylt på framsidan och är oftast snabbare och billigare. Du stannar bussen var som helst och betalar direkt till föraren eller konduktören.

Överblicken från Galatatornets balkong flätar samman sevärdheterna.

vändbara är den mellan färjeläget Eminönü och Aksaray. Den går via Sultanahmet och Stora Basaren.

TUNNELBANA

Istanbul's tunnelbana är under uppbyggnad och det finns två linjer: en norrut från Taksimtorget till Levent och en från flygplatsen till Aksaray.

BÅT

Det är mycket billigt att åka båt i Istanbul. För bara några kronor kan man resa från Europa till Asien och avgångarna från Eminönü är många. Den ca 1 1/2 timme långa båtturen till Prinsöarna kostar inte mer än drygt 20 kronor.

TAXI

Se till att taxametern är påslagen! En kortare sträcka ska inte kosta mer än 20-30 kronor. Från centrum till flygplatsen högst 150 kronor. Taxibilar utanför sevärdheterna har oftast oförskämt hög framförningsavgift.

Servering med utsikt över Bosporen och det moderna Istanbul's skyline i bakgrunden.

UTFLYKTER

PRINSÖARNA

En dagsutflykt till småöarna i Marmarasjön syddöst om Istanbul rekommenderas varmt. Båtförbindelsen är daglig och de flesta färjorna lägger till vid de fyra största öarna. Anblicken av vackra sandstränder nedanför öarnas bebyggelse utgör en tvärkontrast till storstaden. Den största av öarna, Büyükdada, lockar flest besökare med sin charmiga miljö. Motordrivna fordon är inte tillåtna på ön och de allmänna transporterna sker med hästdroskor.

DOLMABAHCE

Ett 1800-talspalats vid Bosporens strand med 285 rum, 43 salonger och rikt ornamenterade portar ut mot vattnet. Skrytbyggnaden blev hemvist för sex av det ottomanska rikets sultaner innan sultanatet avskaffades av Kemal Atatürk år 1922.

ASIATISKA SIDAN

Den något lugnare asiatiska delen av Istanbul bör självklart besökas, och det lättast med båt från Eminönü.

BOSPOREN

En båttur på sundet som skiljer Europa och Asien åt är ett måste för varje Istanbulbesökare. Från hamnen Eminönü avgår båtarna och man färdas förbi palats och moskéer och under den väldiga Bosporenbron, den sjätte längsta hängbron i världen. Högt ovanför syns bilarna som små tändsticksaskar när de färdas ljudlöst mellan de två världsdelenarna.

NÖJEN

Istanbul bjuder på ett oerhört rikt utbud av nöjen och underhållning, från traditionella folkmusik- och dansuppvisningar till subkulturernas nattklubbar.

ORIENT HOUSE

Tyatro Caddesi 27
Tel 212 517 34 88

och

GALATATORNETS NATTKLUBB

Tel 212 293 81 80

Två ställen som erbjuder helkvällar med middag och drink samt dansuppvisning till turkisk folkmusik för omkring 500 kronor.

NEW YORKER BALO BAR

Istiklal Caddesi, Balo Sokak 6
Tel 212 244 68 60

Stort och hippt och mitt i smeten, med restaurang, bar och dansgolv.

RAINA NIGHTCLUB

Tel 212 227 17 11

och

LAILA NIGHTCLUB

Tel 212 259 59 19

Två ineställen som konkurrerar om det unga, vackra och rika folket med jättelika dansgolv, otaliga baren och restauranger intill Bosporens vatten.

BABYLON

Sehbender Sokak 3
Tel 0212 292 73 68

En ansedd jazzklubb med livemusik och internationella artister.

NU PERA

Mesrutiyet Caddesi 147
Tel 212 245 60 70

Ett ineställe med vacker takterrass och utsikt över Gyllene Hornet.

Visste du att...

Istanbul är fotbollens stad och man är fullständigt tokig i sina framgångsrika lag. Minsta kunskap om något av lagen kan resultera i vördnadsfull respekt och halverade priser på dina souvenirer. Så läs på om Galatasaray, Fenerbahce och Kenneth Andersson!

SHOPPA

Genom historien har denna stad varit en betydande handelsplats och varor säljs precis överallt, såväl ute på gatan som i chika butiker och shoppingcentra. I de olika basarerna ligger affärer med likartat sortiment oftast samlade.

STORA BASAREN

Är den största marknaden i världen och ett mystiskt myller med mer än 4 000 butiker i labyrinthiska valvtäckta gångar. Här hittar man precis allt som produceras i Turkiet, från baslivsmedel till dyrbara smycken. Kryddor, kläder, antikviteter, tyger, lampor, oljor, lädervaror, keramik, koppar, krimskrams och så förstås turkiska mattor. Stora Basaren är inte bara en ovanlig sevärdhet, utan också en bra plats att köpa sina souvenirer på. Utbudet är oändligt stort och prutandet en del av upplevelsen. Men inte heller här är allt som glimmar guld, fast på flygna försäljare hävdar det.

ISTIKLAL CADDESI

Den stora gågatan i stadsdelen Beyoglu är Istanbul's shoppinggata nummer ett. Exklusiva varuhus, flashiga märkesbutiker och trendiga kaféer avlöser varandra. Även på sidogatorna kan man hitta intressanta småbutiker.

I basarerna samsas gediget hantverk med krimskrams.

AKMERKEZ

I stadsdelen Etiler ligger Istanbul's moderna köpcenter Akmerkez, en skyskrapa med mer än 250 butiker, restauranger, kaféer och biografier som drar till sig stadens nyrika. Förutom de ledande turkiska klädtilverknarnas butiker finns här outlets med internationella märken.

På asiatiska sidan i stadsdelarna Üsküdar och Kadiköy, som lätt nås med färjorna, är priset på varor något lägre. Nispetiye Street Ulus Etiler
Tel +90 212 282 01 70
www.akmerkez.com.tr

Vackert utsmyckade vattenpipor röks av främst männen på kaféerna och säljs även som souvenirer i butikerna.

Balik ekmek, mackan med stekt fisk, smakar bäst vid en kiosk i Eminönü.

Kakelmosaiken utgör en vacker fond.

De delikata förrätterna, meze, är ett viktigt inslag i det turkiska köket.

Storslagen utsikt över Marmarasjön från Restaurang Konyalis uteservering.

Ett flertal hotell i Sultanahmetområdet, som t ex **BLUE HOUSE** och **ARCADIA**, har prisvärda restauranger på takterrassen med utsikt över sevärigheterna.

ÄTA & DRICKA

Somliga rankar det turkiska köket bland världens främsta. Olika kulturer som stod under osmanskt styre har bidragit till en sofistikerad kokkonst. Dagens Istanbul fullständigt kryllar av matställen, från enkla gatukök till gourmetrestauranger. Många av de dyrare restaurangerna med internationellt kök finns i Taksimområdet där också många av lyxhotellen ligger. Ett antal prisvärda restauranger med turkisk

levande musik finns bland annat på pontonerna under Galatabron.

Nationaldrycken är inte, som man kan tro, det suveräna turkiska kaffet, utan teet som

dricks alltid och överallt ur de tulpanformade glasen.

Det finns goda inhemska viner men de är knappast prisvärda. Det inhemska ölet Efes står sig mycket bra i en jämförelse med världens godaste sorter och är dessutom prisvärt.

Rakin, anisbrännvinet som liknar den grekiska ouzou, serveras med vatten för utspädning.

TOPKAPI SARAYI KONYALI RESTAURANT
I hjärtat av det forna Byzantium, inne på Topkapipalatsets område, ligger en av Turkiets bästa restauranger. Här har man i mer än hundra års tid serverat utmärkt mat, och läget med storslagen utsikt över Marmarasjön gör Konyali enormt populär.
Topkapi Sarayı Müzesi Sultanahmet
Tel 212 513 96 96
Priset för en tre-rätters middag ligger på ca 250 kronor.

RESTAURANT PANDELI

Lunchrestaurangen ovanför ingången till Kryddbasaren är något av en institution i Istanbul. Väggarna i de anrika lokalerna är klädda i blått Iznikkakel och utsikten över Gyllene Hornet och Kryddbasarens livliga gångar gör den mycket populär. Sedan 1901 serverar man utsökt mat i den historiska byggnaden och ett besök är ett måste. Restaurangen är endast öppen mellan 11.30 och 14.30.

Eminönü, Misir Carsisi 1
Tel 212 522 55 34
Priset för en två-rätters lunch är ca 100 kronor.

IMROZ

Bakom fiskmarknaden i stadsdelen Beyoglu, på en sidogata till paradstråket Istiklal Caddesi, ligger den klassiska kvarterskrogen med enkel uteservering. Den som vill äta god och prisvärd turkisk mat i gedigen miljö rekommenderas stället varmt, inte minst för deras förträffliga meze (turkiska förrätter).

Beyoglu, Nevzade Sokak 24
Tel 212 249 90 73
En två-rätters middag går på ca 120 kronor.

ISKELE

En klassisk fiskrestaurang vid Bosporen på den asiatiska sidan. Många Istanbulbor uppskattar restaurangens goda mat och fina utsikt.

Cenkelköy Vapur Iskelesi
Yani 10
Tel 216 321 55 05
En två-rättersmiddag kostar ca 150 kronor.

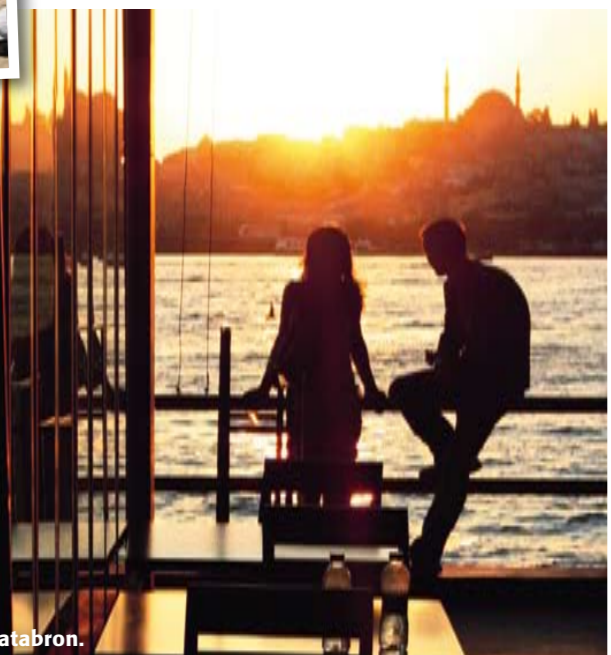
PUDDING SHOP/LALE RESTAURANT

Den från hippie-eran kända lokalen håller en låg profil trots sin världsberömdhet och sitt strategiska läge i de historiska kvarteren. Man pekar ut sin favoritmat innanför ingången och den är enkel och god.

Divanyolu 6
Tel 212 522 29 70
www.puddingshop.com
En lunch kostar ca 60 kronor.

Nationaldrycken te dricks ur de tulpanformade glasen.

Solnedgång från en servering under Galatabron.

BO

Den ökande turismen har gjort att det finns gott om övernattningsmöjligheter i alla prisklasser. De flesta hotellen ligger centralt och nära sevärigheterna.

HOTEL PERA PALAS

Istanbuls mest berömda hotell ligger i stadsdelen Beyoglu. För i tiden fördes de berömda gästerna som anlände med Orientexpressen i bärbäl till hotellet på kullen. Världens storheter har bott på det här hotellet som har lyckats bevara den tidstypiska atmosfären. Här kan man välja sig i överdådiga, sliten lyx och stolta traditioner. Missa inte hotellets legendariska bar!

Mesrutiyet Cad. 98/100
Tel +90 212 251 45 60
www.perapalas.com
Dubbelrum finns från ca 800 kronor.

YESIL EV

Det gröna trähusets centrala läge i skuggan av Hagia Sofia, den stilrena 1800-talskänslan och den vackra trädgårdsserveringen gör hotellet till ett av de elegantaste i Istanbul. I hotellets gästlista hittar man bland kända namn den förre franske presidenten Mitterrand.
Kabasakal Cad. 5
Tel +90 212 517 67 85
www.istanbulyeseilev.com
Dubbelrum från ca 1 500 kronor.

BLUE HOUSE

Ett stenkast från Yesil Ev ligger det blåmålade huset med, just det, Blå Moskén direkt utanför hotellrumsfönstren. Även om inredningen inte är den allra charmigaste och priserna kanske något för höga så bjuder stället på sagolik utsikt, såväl från rummen som från restaurangens takterrass.
Dalbasti Sk. 14
Tel +90 212 638 90 10
www.bluehouse.com
Dubbelrum från ca 1 300 kronor.

ANTEA

Ett trestjärnigt hotell nära färjeläget Eminönü. Stället ger ett något opersonligt intryck men vinner på det centrala läget, nära till båtarna och sevärigheterna i stadsdelen Sultanahmet.
Pyerloti Cad. 21
Tel +90 212 638 11 22
www.anteahotel.com
Dubbelrum från ca 600 kronor.

ALP GUESTHOUSE

Med sitt centrala läge i Sultanahmet, den vänliga servicen och takterrassen utgör stället ett fantastiskt lågprisalternativ.
Adliye Sok 4
Tel +90 212 638 64 63
www.alpguesthouse.com
Dubbelrum från ca 300 kronor.

På prinsön Büyükkada sker transportererna med häst.

PRISKOLL

En öl ≈ 25 kr.
En kopp kaffe ≈ 15 kr.
En kopp te ≈ 10 kr.
En Coca-Cola ≈ 15 kr.
En buss- eller tunnelbanebiljett ≈ 6 kr.

BASFAKTA

Så reser du: Billigast flygbiljetter, med byte och längre restid, finns för ca 2 500 kronor tur och retur hos flygbolag som KLM och Air France. Direktflyg från Stockholm med Turkish Airlines kostar ca 3 400 kronor. Tema har Istanbul på sitt Mini-Tema-Weekend-program och fyradagarsresan kostar 5 700 kronor. Med Ving kostar en vecka med flyg och boende på mellanklasshotell från ca 4 700 kronor.
Flygtid: Ca 3 1/2 tim.
Tåg, prisexempel: Malmö–Istanbul 6 150 kr/vuxen. Restid 62 timmar.
Tidsskillnad: +1 tim.
Transfer: Med buss från flygplatsen till centrala Taksim ca 35 minuter.

Säsong: Året runt, högsäsong under sommarmånaderna.
Folkmängd: Turkiet ca 70 miljoner, Istanbul ca 16 miljoner.
Språk: Turkiska. Kurdiska är ett av minoritetsspråken, engelska fungerar på turistnättingar.
Valuta: Nya turkiska lira. 1 miljon YTL ≈ 5 SEK.
Bankomat/kontokort: Bankomat och växlingskontor finns, större hotell accepterar kreditkort.
Information: *Turkiska statens turistbyrå, Kungsgatan 3 i Stockholm, Tel. 08-679 83 20. www.turism.turkemb.se*
Turistbyrå i Istanbul: I stadsdelen Sultanahmet, *Divan Yolu*, 100 meter väster om Hagia Sofia.

